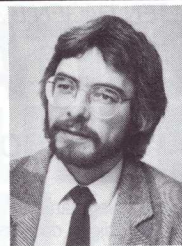

ADVIESCOMMISSIE HUURSUBSIDIE MET RUG TEGEN MUUR

Drs. ir. Aldert Dreimuller

De individuele huursubsidie staat ter discussie. Uitsluitend met het doel de uitgaven te beheersen, is het werkingsgebied en het effect van het IHS-instrument door het rijk de afgelopen jaren verminderd. Bovendien kan de door staatssecretaris Heerma voorgestelde aftopping binnen afzienbare tijd de natuurlijke dood van het instrument betekenen. Onder die druk heeft de commissie 'beheersbaarheid individuele huursubsidie' een verscherpte controle en de medeverantwoordelijkheid voor de hoogte van de uitgaven moeten accepteren. In deze adviescommissie voor de regering hebben zitting vertegenwoordigers van gemeenten, verhuurders, huurders en het ministerie van VROM. Deze dagen bracht zij een advies uit. Tegelijkertijd werd het rapport gepresenteerd van een onderzoek uitgevoerd door het Onderzoeksinstituut voor Technische Bestuurskunde (OTB) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Hun slechte nieuws is, dat het rijk nu ernst lijkt met de verdergaande bezuinigingsmaatregelen op het gebied van de IHS.

De budgettaire problematiek bij de individuele huursubsidie speelt al jaren, en al jaren wordt gevochten voor het behoud van dit instrument in de volkshuisvesting. Niet zonder resultaat voor beide partijen. Het instrument functioneert, maar niet in die mate als oorspronkelijk beoogd. Door de stijging van de kosten voor wonen en de daling van het inkomen in het laatste decennium zijn de uitgaven voor de individuele huursubsidie gestegen. Door de ingrijpende bezuinigingen heeft het rijk daar niet alleen de gevolgen van gedragen, maar ook de huurders.

In 1987 werd begonnen met een omvangrijk extern onderzoek naar de individuele huursubsidie. Dit onderzoek is uitgevoerd door het OTB van prof. dr. ir. H. Priemus uit Delft en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Tevens heeft de staatssecretaris eind 1987 onder andere het VNG, de Federatie LOBH/LOS/NVH, de NWR en het NCIV uitgenodigd zitting te nemen in de commissie 'beheersbaarheid individuele huursubsidie'

De rapporten van zowel de onderzoeken als het commentaar van de commissie zijn nu bekend. Op zich zijn ze niet verrassend. De huursubsidie komt terecht bij de groepen die het nodig hebben. Dat zijn vooral alleenstaanden en eenoudergezinnen die zich laag op de sociaal-economische ladder bevinden. Zonder de individuele huursubsidie zouden deze huurders hoge tot zeer hoge woonquoties kennen. Huurders die in loondienst of zelfstandig werkzaam zijn, vragen steeds minder om huursubsidie. Het verkrijgen van een (betere) positie op de arbeidsmarkt is ook de verklaring waarom geen of minder gebruik behoeft te worden gemaakt van de huursubsidie.

Ongewenste effecten

Zoals ook de commissie 'beheersbaarheid individuele huursubsidie' onder voorzitterschap van Priemus aangeeft, wordt het beroep op de IHS vooral bepaald door externe factoren. Een belangrijke factor is de stijging van de huur. Het rijk bepaalt zelf de hoogte van de huurstijgingen, waarbij vooral wordt gelet op de gevolgen voor de objectsubsidies. De hoge huur betekent dat de huurders met een relatief hoog inkomen meer huur voor hun woning gaan

betalen. In het licht van de discussie over de scheefheid geen ongewenst effect. Huurders met een relatief laag inkomen moeten ook meer huur betalen, maar doen automatisch een hoger beroep op de huursubsidie. Van het standpunt van het rijk bezien is dit ook een ongewenst effect. Bezuiniging bestrijdt dat gevolg, maar heeft weer andere ongewenste neveneffecten. Het gevaar van segregatie wordt reëler. Het blijkt dat het systeem van kwaliteitskorting en de aftopping tot gevolg hebben dat huishoudens met lage inkomens een sterke voorkeur hebben voor woningen met een relatief lage huur.

Controle

De commissie had eveneens opdracht om de mogelijkheden in kaart te brengen om de kans op misbruik of oneigenlijk gebruik te minimaliseren. Hier geldt dat een verwijt van misbruik van de IHS deze regeling onevenredig zou schaden. Voor het goede begrip: er zijn nu zo'n 950 000 aanvragen en er wordt een bedrag van 1,6 miljard gulden uitgekeerd. Met de afhandeling van deze aanvragen bij het rijk houden zich nu 300 ambtenaren bezig. Los daarvan worden bij de gemeenten nog eens 150 mensjaren besteed aan de controle van de gegevens en moet ook de verhuurder die helpt bij het invullen van het aanvraagformulier de inkomensbescheiden van de aanvrager beoordelen in relatie tot het inkomen dat op het formulier wordt vermeld. Dat de commissie het huidige niveau van de controle op de huur- en inkomensgegevens voldoende acht, ligt voor de hand. Er is eerder sprake van te veel controle dan te weinig. Toch kan de com-

missie zich vinden in de voorstellen van de staatssecretaris die leiden tot de intensivering van de controle op inkomens- en huurgegevens.

Met betrekking tot de intensivering van de controle op bewoningsgegevens die zou moeten worden nagestreefd, merkt de commissie op dat gemeenten ertoe zouden moeten overgaan alle gegevens aan de hand van het (in de toekomst geautomatiseerde) bevolkingsregistratiesysteem te controleren. Via het fiscaalnummer kan verder een relatie worden gelegd met de gegevens van de belastingdienst. Al met al een zeer complex systeem van geautomatiseerde controle en het is dan ook terecht dat wordt gewaarschuwd voor een stigmatisering van IHS-ontvangers en van segregatie.

Medeverantwoordelijkheid

Kort en goed, onderzoek wijst uit dat de IHS-gelden goed worden besteed en veelal een gevolg zijn van buiten de invloed van huurders, verhuurders en gemeenten liggende factoren. Desondanks heeft de commissie geaccepteerd dat de beheersbaarheid een medeverantwoordelijkheid voor gemeenten, verhuurders en huurders inhoudt en dat een verscherping van het controlebeleid op zijn plaats is. Die acceptatie is een compromis. Een compromis ingegeven door de overtuiging dat het rijk ernst is met verdergaande bezuinigingsmaatregelen op het gebied van de IHS. Dat is slecht nieuws en een reden te meer om in de verkiezingsprogramma's die nu worden geschreven extra aandacht te besteden aan dit voor de volkshuisvesting zo onmisbare instrument.